

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Емилия Панайотова
НБУ, департамент „Дизайн”

във връзка с конкурс за заемане на академичната длъжност „професор”
по област на висше образование 8. Изкуства,
професионално направление 8.2. Изобразително изкуство (дизайн, интериорен дизайн)

кандидат: доц. д-р Борис Кирилов Сергинов

Запознавайки се с документите и материалите, предоставени от кандидата за участие в настоящия конкурс установих, че те отговорят на изискванията на новия ЗРАСРБ, както и на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в НБУ, по които трябва да бъде проведена процедурата по избора и покриват всички изисквания за заемане на академична длъжност.

От представената автобиографична справка е видно, че доц. д-р Борис Сергинов има продължителна преподавателската дейност започнала от Художественото училище за приложни изкуства в София като преподавател по компютърна графика и продължила без прекъсване в СУ „Св. Климент Охридски”, като преподава неконвенционални форми в специалност “Педагогика на Изящните изкуства”, в Национална художествена академия и в Нов български университет. Редовен преподавател на НБУ в департамент „Дизайн”. Ръководител е на департамент дизайн в НБУ. Кандидатът има придобита образователна и научна степен Доктор по научна специалност 05.08.04 „Изкуствознание и изобразителни изкуства“ на тема: „Традиционни и съвременни средства за визуализация в индустриалния дизайн”, а през 2010 г. му е присъдена академичната длъжност „доцент” по интериорен дизайн. Хабилизационният труд, който защитава е на тема „Интериорният дизайн и неговото проектиране чрез съвременни и класически методи.” Преподава

„Съвременни средства за проектиране“, „Дизайн на обществена среда“, „Дизайн на комплексни обекти в градската среда“, „Тотален дизайн в интериора“.

Творческата дейност на Борис Сергинов е богата и разнообразна. От научно-изследователската му дейност бих споменала статиите „Дизайн проектиране“, 2008, Издателство НХА, „Консумизъм и дизайн“, 2014, сборник „50 години академично образование по дизайн в България“, издателство на НХА, „Между смисъла и абсурда“, София, 2013, сборник „Проблеми и перспективи в развитието на съвременния дизайн и декоративно-приложните изкуства“, издателство на НХА, „Методика на дизайн проектирането - 1 част“, 2013, сборник „Департамент „Дизайн и архитектура“ научни доклади“, издателство на НБУ, „Методика на дизайн проектирането - 2 част“, 2013, сборник „Департамент „Дизайн и архитектура“ научни доклади“, издателство на НБУ,

На първо място бих посочила монографичния му труд „Дизайн: монолог и диалог – факти, методи прогнози“ 2015, издателство НБУ. Монографията се интересува от диалога между дизайна и изкуството, като дефинира разликата между монологичен и диалогичен дизайн. Посветена е на диалога между автор и потребител, между обект и консуматор, между творба и зрител. Борис Сергинов е направил исторически преглед на важните събития свързани с интериорния дизайн, продуктивния дизайн и теорията на дизайна като цяло, на практически методи свързани с различните школи, както и предлага прогнози за бъдещото развитие на различните форми на дизайн.

Монографичният труд изследва зараждането на дизайна в исторически факти от края на XIX в., новите идеи възникващи в изкуството и в дизайна в началото на XX век и през неговата втора половина, тогава когато в значителна степен развитието на изкуството и дизайна е следвало развитието на другите области на хуманитарното знание. Сергинов поставя акцентите върху хронологията на идеите и на сблъсъка между тях, върху авторите и школите дали тласък на развитието на дизайна и оставили следи и в XXI век. На критика е подложен култът към функционализма по времето на тоталитарния дизайн, когато всяка идея различна от „линията на панелния дизайн“ се отхвърля и се обявява за формализъм. Борис Сергинов обяснява връзките, зависимостите, идеите, отделя подобаващо място на жизнената среда и на предметния свят, разгледан като творби на дизайнери и на художници. Разглежда дизайн обектите

като феномен на културата, които акумулират в себе си освен практически, но и естетически, философски, социалнопсихологически идеи. Изследван е проблемът за диктата на определена дизайн концепция в определен период от време, като всяка епоха и социална група поставя неповторим отпечатък върху предметния свят и средата на обитаване. Съвременното общество е общество на потреблението. Именно потреблението определя насоките на развитието на обществата. Отнесено към социалната функция на дизайна този принцип получава своя израз в това, че въвеждането на нови дизайн продукти може да породи и нови възгледи и да формира нови ценности в съответната социална група. Изследвани са различните аспекти на влияние, които дизайнът оказва върху консумирането на предмети, изследван е дизайнът като възможно средство за манипулация на потреблението, като представя различните идеи подхранващи това негово предназначение. „Трябва да се отбележи, че този тип консумизъм води и до един вид унифициране на личната жизнена среда, потребяват се едни и същи марки (една антипродуктивистка антиреклама гласи: „Имаш избор: Найк или Конвърс“). За първи път дизайнът се разглежда като възможно средство за манипулация на потреблението, опасността „да се превърне във функция на маркетинга” (Папанек, Старк), като представя различните идеи подхранващи това негово предназначение. Дадени са множество примери от съвременния дизайн, като са описани формалните параметри на произведенията на дизайна. Прави впечатление цитираната литература и позоваването на имена като Папанек - един от най- важните дизайнери свързани с екологичния и зеления дизайн и опазването на околната среда.

Авторът прилага анализ към въпроса до колко в даден период дизайнът е по-близък до архитектурата, в друг до изящните изкуства, а в трети до инженерното проектиране. Подходът на доц. д-р Сергинов е иновативен, а тезите и изводите са уникални, научно обосновани и защитими. Цялата книга е пропита от духа на диалога и монолога между автор и потребител, между идея и консумизъм, между диктат и свобода, а поставените теми са засегнати от автора и в неговата творческа биография.

Борис Сергинов е художник свързан с авангарда на изкуството в България. Работи в областта на живописата, инсталацията, дигиталните изкуства,

дизайна, пърформанса, фотографията. Още през 90-те години неговите провокативни и неконвенционални изяви повдигат дебат в средите на художниците и в публичното пространство, оказвайки силно влияние върху по-широката общност. От тогава до наши дни Борис Сергинов присъства активно и категорично, и използвайки различни изразни средства в изкуството си, той повдига въпроси свързани с важни социални и исторически процеси. В живописата, която създава през последните години, развива изключително разпознаваеми и характерни идеи и техники, което показва динамичната творческа личност на вече доказан преподавател.

Работата на Борис Сергинов като художник насочен към мащабните културни теми, по естествен начин се пресича с дългогодишния му опит на педагог и активност като преподавател откриващ нови перспективи в дизайн обучението. В продължение на години той организира и ръководи студентски изложби и публични лекции на доказани автори от престижни университети и академии от цял свят. Събитията представят актуални тенденции в дизайна, съвременни теории и техники в ре-дизайна, реди-мейд дизайна, еко-дизайна и анти-дизайна. В изложбите могат да бъдат посочени „Реди мейд в дизайна - Дада дизайн и анти-дизайн“, „Дада предметност в дизайна“, „Реди мейд предметност в дизайна“, „Свенлина и време. Екопредметност в дизайна“, „Дизайн на предмети номади“. Влиянието на тази дейност е видима в след-дипломното развитие на много студенти и свободни артисти. Работейки поотделно или в групи, те са обединени от идеи на ре-дизайна, реди-мейд, еко-дизайна. Творческото явление, което представляват е застъпено в книгата на Борис Сергинов, в завършващата глава „Маргинално и художествено проектиране“. Тяхната работа е част от едновременно глобални и маргинални процеси преобразуващи съвременното изкуство, както в световен план, така и в България. Отчитането и отразяването на този факт е от изключителна важност, защото както пише доц. Сергинов „по-сурова, жестока и безкомпромисна битка за самоидентификация никога не е имало“, а този процес съпътства сформиранието на „нови качества на човечност“. В точно този маргинален план и глобален контекст прави впечатление високата художествена и културна стойност на представените творби на учениците на доц. Сергинов. Затова ще цитирам част от завършващите думи в книгата: „Тук се появяват явления с голяма степен на

независимост и неразполагащи с пряка връзка към основното стъбло на генетическото дърво на културата. За причините и вида на това откъсване може да се говори много, но по протежение на историята на изкуството маргиналните процеси видимо придобиват редица устойчиви признаци и тези признаци явно са родови с художественото творчество и основните негови функции, а те са създаването на нови зони в културата и нейните ипостаси.”

Значимостта на Доц. д-р Борис Сергинов в развитието на българския дизайн е видна, както в неговата монография „Дизайн – монолог и диалог: факти, методи, прогнози“, и в редица научни трудове, така и в десетки индивидуални и колективни изложби. Приносният характер на този хабилитационен труд, цялостното творчество и преподавателска дейност на доц. д-р Борис Сергинов се разпростира върху същността на творчеството и истинските стойности на един динамичен творчески процес.

Имайки предвид творческата, научноизследователска и преподавателска дейност на доц. д-р Борис Сергинов, както и качествата и приносните моменти в представената документация, предлагам напълно убедено на колегите от уважаемото Научно жури да му бъде присъдено академичното звание „професор” по професионално направление 8.2. Изобразително изкуство (дизайн, интериорен дизайн) .

Доц. д-р Емилия Панайотова

10.02.2016 г.

София